

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการประเมินการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน จะนำเสนอตามขอบเขตเนื้อหาการประเมินดังนี้

1. ด้านบริบท จำแนกเป็น
 - 1.1 วัตถุประสงค์ของการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา
 - 1.2 ความพร้อมในการดำเนินงาน
2. ด้านปัจจัยป้อน จำแนกเป็น
 - 2.1 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
 - 2.2 งบประมาณ
 - 2.3 สถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
 - 2.4 การบริหารและการจัดการ
3. ด้านกระบวนการ จำแนกเป็น
 - 3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.2 การตรวจสอบข้อมูล
 - 3.3 การประมวลผลข้อมูล
 - 3.4 การจัดหน่วยหรือคลังข้อมูล
 - 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.6 การนำข้อมูลไปใช้
4. ด้านผลผลิต จำแนกเป็น
 - 4.1 ผลผลิตตามวัตถุประสงค์ของการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา
 - 4.2 ผลข้างเคียงที่เกิดขึ้นจากการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา
5. การกำหนดแนวทางการดำเนินการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาให้มี

ประสิทธิภาพ

รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละด้านมีดังนี้

1. ด้านบริบท

1.1 วัตถุประสงค์ของการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา

1.1.1 คุณภาพของวัตถุประสงค์การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาจากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 30 ท่าน ได้ให้ความเห็นเรื่องคุณภาพของวัตถุประสงค์การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ได้ผลดังตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อความชัดเจนของวัตถุประสงค์การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา

วัตถุประสงค์การจัดระบบข้อมูล และสารสนเทศทางการศึกษา	มี ความชัดเจน	สามารถ ปฏิบัติได้	สอดคล้องกับ สภาพการจัด การศึกษา
ข้อ 1. เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการ ตัดสินใจด้านนโยบายการบริหาร งานของผู้บริหาร	25 (83.33)	25 (83.33)	24 (80.00)
ข้อ 2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน พัฒนาการศึกษาทั้งแผนพัฒนา การศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี	25 (83.33)	24 (80.00)	24 (80.00)
ข้อ 3. เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการ จัดตั้งจัดสรรงบประมาณประจำปี	25 (83.33)	23 (76.67)	25 (83.33)
ข้อ 4. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนในโรงเรียน	20 (66.67)	16 (53.33)	18 (60.00)
ข้อ 5. เพื่อใช้เป็นข้อมูลเพื่อการรายงาน ประชาสัมพันธ์และให้บริการ	25 (83.33)	25 (83.33)	23 (76.67)
รวม	120 (80.00)	113 (75.33)	114 (76.00)

ตัวเลขในวงเล็บแสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบ

จากตาราง 7 ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าวัตถุประสงค์การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา มีความชัดเจน ร้อยละ 80.00 สอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษา ร้อยละ 76.00 สามารถปฏิบัติได้ ร้อยละ 75.33 นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ควรเพิ่มวัตถุประสงค์อีก 1 ข้อในด้านการให้ประชาชน บุคลากรและหน่วยงานได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาบุคลากร พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนและมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบการบริหารการศึกษา การนิเทศการศึกษาและระบบการจัดการเรียนการสอน
4. ควรจัดให้มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและมีวิธีการรวดเร็ว บริการดี

1.1.2 ความสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานทุกระดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับ สปจ. จำนวน 3 ท่าน และการสอบถามผู้บริหารระดับ สปอ. จำนวน 10 คน ระดับโรงเรียน จำนวน 282 คน รวม 295 คน ถึงความคิดเห็นที่มีต่อวัตถุประสงค์ของการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาว่า ทุกข้อสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานหรือไม่ ได้ผลดังตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารแต่ละระดับ ที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา กับความต้องการของหน่วยงาน

วัตถุประสงค์	ระดับ สพอ.	ระดับ สปอ.	ระดับ โรงเรียน	รวม N = 295
ข้อ 1. เพื่อให้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจด้านนโยบายการบริหารงานของผู้บริหาร	3 (100)	10 (100)	267 (94.70)	280 (94.90)
ข้อ 2. เพื่อให้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการศึกษาทั้งแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี	3 (100)	10 (100)	266 (94.30)	279 (94.50)
ข้อ 3. เพื่อให้เป็นข้อมูลประกอบการจัดตั้งจัดสรรงบประมาณประจำปี	3 (100)	10 (100)	249 (88.30)	262 (88.80)
ข้อ 4. เพื่อให้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน	3 (100)	10 (100)	256 (90.80)	269 (91.10)
ข้อ 5. เพื่อให้เป็นข้อมูลเพื่อการรายงานประชาสัมพันธ์และให้บริการ	3 (100)	10 (100)	260 (92.20)	270 (91.50)

ตัวเลขในวงเล็บแสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบ

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหาร เห็นว่าวัตถุประสงค์ของการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาทุกข้อสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานทุกระดับ ร้อยละ 88.80 ถึงร้อยละ 94.90 โดยผู้บริหารระดับ สพอ. และ สปอ. ทุกคน เห็นว่าวัตถุประสงค์ทุกข้อสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานตน แต่ผู้บริหารระดับโรงเรียน เห็นว่าวัตถุประสงค์ดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการระดับโรงเรียน ร้อยละ 88.30-94.70

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารมีความต้องการที่นอกเหนือไปจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดคือ

1. เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างและพัฒนาบุคลากร
2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู
3. เพื่อใช้เป็นข้อมูลประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการขอรับการสนับสนุน
4. เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า หาความรู้และสนับสนุนการวิจัย

จากเกณฑ์การประเมินด้านบริบทในส่วนของวัตถุประสงค์ของการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา จำนวน 4 ข้อ พบว่าบรรลุตามเกณฑ์ทั้ง 4 ข้อ คือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มีความชัดเจน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ สอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานทุกระดับ

1.2 ความพร้อมในการดำเนินงาน

จากการสำรวจเอกสารแบ่งหน้าที่รับผิดชอบโดยผู้ประเมิน พบว่า สบจ. แม่ฮ่องสอน กำหนดให้งานข้อมูลสถิติและรายงาน ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา

จากเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการดำเนินงาน จำนวน 1 ข้อ พบว่าสภาพการดำเนินงานบรรลุเกณฑ์ คือ กำหนดงานจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาไว้ในงานข้อมูลสถิติและรายงาน ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ได้ถูกจัดตรงกับโครงสร้างการบริหารงานของ สบจ. แม่ฮ่องสอน

2. ด้านปัจจัยป้อน

2.1 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศระดับจังหวัด

2.1.1 ความรู้ความเข้าใจ ความสามารถและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสบจ. แม่ฮ่องสอน ถึงขั้นตอนในการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ ซึ่งเจ้าหน้าที่ระดับ สบจ. ตอบว่ามี 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลควรกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบให้ชัดเจนแล้วกำหนดรายการข้อมูลที่ต้องการ อาจมาจาก 2 ส่วน คือความต้องการของ สปข. ส่วนหนึ่ง และ สปจ. อีกส่วนหนึ่ง เมื่อได้รายการข้อมูลแล้วจึงมาสร้างแบบสำรวจข้อมูลและกำหนดปฏิทินและระยะเวลาในการดำเนินงาน จัดเก็บข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบข้อมูลเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจให้มีความครบถ้วน ความถูกต้องก่อนนำไปบันทึกและประมวลผล

ขั้นตอนที่ 3 การประมวลผล เป็นการนำข้อมูลจากแบบสำรวจที่ได้รับการตรวจสอบว่ามีความครบถ้วนถูกต้องสมบูรณ์แล้วบันทึกลงในโปรแกรมประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ถ้าไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ อาจประมวลผลด้วยมือ หรือใช้เครื่องคิดเลข

ขั้นตอนที่ 4 การจัดศูนย์ข้อมูล เป็นการจัดศูนย์รวมของข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อให้บริการ โดยจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมโดยเฉพาะ พร้อมวัสดุ ครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และวางระบบค้นหาที่รวดเร็ว ซึ่งอาจมีบริการหลาย ๆ รูปแบบ เช่น จัดทำเป็นเอกสาร แผ่นพับ ป้ายนิเทศ

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำข้อมูลและสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ก่อนนำไปใช้ให้ตรงกับความต้องการ ควรตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลและสารสนเทศก่อนนำไปใช้จริง

ขั้นตอนที่ 6 การนำข้อมูลไปใช้ คือ การนำข้อมูลและสารสนเทศที่ได้ ไปใช้ตามความต้องการหรือตามวัตถุประสงค์ของงานที่ได้กำหนดไว้

จากการสัมภาษณ์ ถึงประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ระดับ สปจ. พบว่าเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 โดยเป็นคณะทำงานจัดทำข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาระดับจังหวัด และเมื่อปี พ.ศ. 2541 เข้ามารับผิดชอบงานข้อมูลและสารสนเทศแทนหัวหน้างานข้อมูลและสารสนเทศซึ่งลาศึกษาต่อ เคยเข้ารับการอบรมหัวหน้างานข้อมูลสถิติและรายงานและการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ สปข. จัดขึ้นถึง 2 ครั้ง และสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่ สปข. สร้างขึ้นได้เป็นอย่างดี

ในด้านการใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ระดับ สปจ. พบว่าสามารถอธิบายและแสดงวิธีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ได้ดี คือ สามารถใช้ได้โดยไม่ต้องใช้คู่มือประกอบและได้ผลดี สามารถใช้คำสั่งย่อยต่าง ๆ ได้คล่องแคล่วไม่ติดขัดในเรื่องของการเปิด-ปิดเครื่อง การใช้ปุ่มต่าง ๆ บนเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ การใช้งานอุปกรณ์ที่ต่อพ่วงกับเครื่องคอมพิวเตอร์ เช่น

เครื่องพิมพ์ เม้าท์ แป้นพิมพ์ เครื่องสำรองไฟฟ้า การใช้งานระบบปฏิบัติการ Windows98 การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้แก่ Microsoft Word , Excel ส่วน Microsoft PowerPoint พอใช้ได้คือ ต้องใช้คู่มือประกอบการใช้งานจึงจะได้ผลดี การใช้คำสั่งย่อยต่าง ๆ ยังไม่คล่องแคล่ว

จากการตรวจสอบจากสภาพจริง การใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูป ONPEC42 ของเจ้าหน้าที่ระดับ สปจ. พบว่าสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังกล่าวได้ดี คือ สามารถใช้ได้โดยไม่ต้องใช้คู่มือประกอบและได้ผลดี สามารถใช้คำสั่งย่อยต่าง ๆ ได้คล่องแคล่วไม่ติดขัดในเรื่องการติดตั้งโปรแกรมลงเครื่องคอมพิวเตอร์ การเรียกใช้โปรแกรม การเปิดโปรแกรม การบันทึกข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การแสดงผลข้อมูลทางหน้าจอ การปรับปรุงแก้ไขข้อมูล การเพิ่มข้อมูล การเปลี่ยนแปลงทะเบียนโรงเรียน การสำเนาเพิ่มข้อมูล และการพิมพ์รายงานข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ

2.1.2 การส่งเสริมพัฒนาการเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับ สปจ. จำนวน 3 ท่าน ถึงเรื่องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระบบข้อมูลและสารสนเทศ ทุกคนตอบว่ามีการส่งเสริมและพัฒนาโดยการให้ไปศึกษาดูงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศใน สปจ. อื่น ส่งเข้ารับการฝึกอบรมทั้งที่ สปข. จัดขึ้น คือ การอบรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และการจัดเก็บข้อมูล และร่วมกับหน่วยราชการอื่น เช่น วิทยาลัยการอาชีพพนมมณฑราชินีแม่ฮ่องสอน และสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 8 ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์และการใช้โปรแกรมต่าง ๆ และมีนโยบายที่จะพัฒนาเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง โดยส่งเข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์การฝึกอาชีพและพัฒนาฝีมือแรงงานแม่ฮ่องสอน ในเรื่องการซ่อมบำรุงเครื่องคอมพิวเตอร์ การประกอบเครื่องและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ต่าง ๆ เพื่อลดค่าใช้จ่ายการซ่อมครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ของ สปจ. แม่ฮ่องสอน

จากเกณฑ์การประเมินด้านเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานจำนวน 5 ข้อ พบว่าผ่านเกณฑ์ทุกข้อ คือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจ มีประสบการณ์ในการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ มีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ได้ในระดับดี มีความสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของ สปข. (ONPEC42) ได้ในระดับดี และผู้บริหารระดับ สปจ. ให้การส่งเสริม พัฒนาเจ้าหน้าที่ในเรื่องการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง

2.2 งบประมาณ

จากการตรวจสอบเอกสารแผนการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับการจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศ พบว่า งบประมาณปี 2542 จัดสรรไว้เพื่อประชุมเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอและจังหวัด รวม 20 คน จำนวน 3 ครั้ง ครั้งละ 1 วัน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจในการจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศ

และให้มีความรู้ความเข้าใจการจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศ ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การบันทึก การประมวลผลข้อมูลและการสื่อสารข้อมูลและสารสนเทศระหว่างอำเภอกับจังหวัดให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ส่วนงบประมาณสำหรับดำเนินงานขั้นตอนอื่น ๆ คือ การตรวจสอบข้อมูล การจัดหน่วยหรือคลังข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้ไม่ปรากฏในเอกสารแผนงานหรือโครงการแต่อย่างใด

จากเกณฑ์การประเมินปัจจัยป้อนด้านงบประมาณจำนวน 2 ข้อ พบว่าไม่บรรลุเกณฑ์ทั้ง 2 ข้อ คือการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนชัดเจน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณมีความเหมาะสมสอดคล้องกับกิจกรรม

2.3 สถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก

จากการตรวจสอบสภาพจริงของสถานที่โดยผู้ประเมิน พบว่า มีสถานที่สำหรับดำเนินการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศเป็นเอกเทศ โดยจัดเป็นห้องศูนย์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตั้งอยู่ในห้องฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ชั้น 2 อาคารสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ลักษณะของห้องศูนย์ข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นสัดส่วน สภาพแวดล้อม แสง อากาศพอเหมาะ สภาพโดยรวมมีความเหมาะสมและเอื้อต่อการดำเนินงาน

สำหรับวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก จากการตรวจสอบสภาพจริงและการสอบถามเจ้าหน้าที่ระดับ สปจ. พบว่า มีเพียงพอต่อการดำเนินงาน คือ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ 2 เครื่อง เครื่องพิมพ์คอมพิวเตอร์แบบเข็มกระแทก เครื่องสำรองไฟฟ้า (UPS.) เครื่องรับ-ส่ง ข้อมูล (modem) โทรศัพท์พร้อมคู่สาย เครื่องสแกนภาพ โต๊ะวางเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมเก้าอี้ กะลองใส่แผ่นดิสเกต ตู้เก็บเอกสาร โต๊ะทำงานพร้อมเก้าอี้ ชั้นเหล็กวางและเครื่องปรับอากาศ และวัสดุครุภัณฑ์อำนวยความสะดวกอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน ยกเว้นเครื่องคอมพิวเตอร์ 1 เครื่องซึ่งไม่ผ่านปัญหา Y2K และเครื่องสแกนภาพที่ชำรุดรอซ่อม

จากเกณฑ์การประเมินปัจจัยป้อน เรื่องสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก จำนวน 4 ข้อ พบว่าบรรลุเกณฑ์ทั้ง 4 ข้อ คือ มีสถานที่สำหรับดำเนินการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ สถานที่เหมาะสมต่อการดำเนินงาน มีวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการดำเนินงานและอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

2.4 การบริหารและการจัดการ

2.4.1 การวางแผน

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับ สปจ. พบว่า สปจ.แม่ฮ่องสอน ได้ทำการชี้แจงทำความเข้าใจแก่บุคลากรในหน่วยงานให้ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลและสารสนเทศโดยจัดให้เป็นเรื่องหนึ่งที่ฝ่ายแผนงานและงบประมาณต้องแจ้งให้ทราบในการประชุมเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียนในทุก สปอ. ส่วนระดับ สปจ. ผู้บริหารได้แจ้งนโยบายให้ยึดข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ที่งานข้อมูลสถิติและรายงาน ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ เป็นผู้จัดทำ ใช้ประกอบการปฏิบัติงาน

จากการตรวจสอบเอกสารในการวางแผน พบว่าได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา ปีการศึกษา 2542 ตามคำสั่ง สปจ. แม่ฮ่องสอน ที่ 111/2542 ลงวันที่ 19 มีนาคม 2542 พร้อมกำหนดหน้าที่ของคณะทำงานไว้อย่างชัดเจน และจัดให้มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่คณะทำงานก่อนลงมือปฏิบัติงาน เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2542 ณ ห้องประชุม 2 สปจ. แม่ฮ่องสอน และได้กำหนดปฏิทินการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา ปีการศึกษา 2542 ไว้เป็นขั้นตอนอย่างชัดเจน

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับ สปจ. พบว่าการดำเนินงานจัดทำข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาปี 2542 ได้วางแผนการดำเนินงานโดยกำหนดปฏิทินการจัดเก็บข้อมูลไว้อย่างชัดเจนเป็นขั้นตอน แต่ที่ผ่านมาไม่มีการวิเคราะห์ภารกิจของหน่วยงานและไม่มีการกำหนดรายการข้อมูลและสารสนเทศที่หน่วยงานต้องมีต้องใช้ในหนึ่งปี คงมีแต่ข้อมูลและสารสนเทศที่ สปข. กำหนดให้จัดเก็บตามแบบสำรวจเท่านั้น ในการควบคุมกำกับติดตามการดำเนินงาน พบว่าได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานขึ้น เรียกว่า กรรมการติดตั้งโปรแกรม ONPEC 42 ระดับอำเภอ/จังหวัด ตามคำสั่ง สปจ. แม่ฮ่องสอน ที่ 208/2542 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2542 ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการติดตั้งโปรแกรม ONPEC42 ในระดับอำเภอทุกอำเภอ ให้เป็นไปในแนวเดียวกันและเป็นการแก้ไขปัญหาคอมพิวเตอร์ปี 2000 ส่วนการควบคุมกำกับติดตามการดำเนินงานได้ทำควบคู่กันไปโดยใช้ปฏิทินการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาเป็นเอกสารในการควบคุมกำกับติดตามงาน

2.4.2 การประเมินผลและการรายงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับ สปจ. 3 ท่าน ถึงเรื่องปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน รวมถึงวิธีการแก้ไขและผลการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พบว่าเกิดปัญหาในเรื่องใหญ่ 3 เรื่องต่อไปนี้

เรื่องที่ 1 ปัญหาด้านบุคลากรในกรอบอัตรากำลังที่มีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอ กับงานที่ต้องรับผิดชอบ และขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ซึ่งบุคลากรที่ได้รับการบรรจุในตำแหน่งดังกล่าวมี คุณวุฒิไม่ตรงกับลักษณะงาน และมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายหัวหน้าฝ่ายบ่อยทำให้การควบคุมกำกับงานไม่ต่อเนื่อง จึงแก้ไขปัญหาโดยการขอความร่วมมือจากบุคลากรจาก สปอ. และฝ่ายอื่นใน สปจ. แม่ฮ่องสอน เข้ามาร่วมเป็นคณะทำงานรับผิดชอบการดำเนินงาน โดยการออกเป็นคำสั่งแต่งตั้ง สามารถดำเนินงานได้ผลดีและเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัด เข้ารับการฝึกอบรมตามที่ สปช. จัดขึ้น เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศได้ และเมื่อกลับมาปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ที่สามารถปฏิบัติงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศได้ดีในระดับหนึ่ง ส่วนปัญหาการโยกย้ายหัวหน้าฝ่ายบ่อยครั้ง ไม่สามารถแก้ไข ปัญหาไม่ให้อายุได้เนื่องจาก สปช. เป็นผู้พิจารณา แต่ได้เสนอข้อคิดเห็นว่าควรมีวาระในการดำรงตำแหน่งเมื่อถึงวาระจึงจะขอย้ายได้ และการสรรหาหัวหน้าฝ่ายสำหรับ สปจ.แม่ฮ่องสอน ควรสรรหา ด้วยวิธีการพิเศษ คือการสรรหาจากบุคลากรในท้องถิ่นส่วนหนึ่ง และสรรหาโดยวิธีทั่วไปอีกส่วนหนึ่ง

เรื่องที่ 2 ปัญหาด้านการรายงานข้อมูลจากโรงเรียนถึง สปอ. สปจ. เกี่ยวกับความล่าช้าสาเหตุเนื่องจากโรงเรียนในสังกัด สปจ. แม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ห่างไกลตามป่าเขา การคมนาคมไม่สะดวกและมีข้อจำกัดด้านภูมิศาสตร์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ทุรกันดาร การติดต่อสื่อสารยากลำบากเป็นอุปสรรคในการรายงานข้อมูล จึงแก้ไขปัญหาโดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานราชการอื่น เช่น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในการแจ้งข่าวสารไปยังโรงเรียน และอาศัยชุมชนในการติดต่อสื่อสาร เช่น รถยนต์ของชาวบ้าน และติดตามทวงงานทางวิทยุสื่อสาร สามารถแก้ไข ปัญหาได้ระดับหนึ่งแต่ยังไม่เป็นที่พอใจ ปัญหาอีกประการหนึ่งในการรายงานข้อมูลคือความไม่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล และข้อมูลไม่ครอบคลุมความต้องการในการปฏิบัติงานตามนโยบายเฉพาะ เรื่อง จึงแก้ไขปัญหาโดยการทำการตรวจสอบข้อมูลในแบบสำรวจซ้ำก่อนบันทึกและประมวลผลในโปรแกรมของ สปช. ส่วนข้อมูลที่ไม่ครอบคลุมความต้องการคือข้อมูลที่ใช้ประกอบการปฏิบัติงาน การเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดได้ให้ฝ่ายการเงินและพัสดุกับฝ่ายการเจ้าหน้าที่ ทำการสำรวจข้อมูลร่วมกัน ผลการแก้ไขปัญหายังไม่เป็นที่น่าพอใจคือยังได้ข้อมูลล่าช้า

เรื่องที่ 3 ปัญหาด้านงบประมาณ อันดับแรกคือไม่มีงบประมาณสำหรับปรับปรุงเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีปัญหา Y2K และเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ไม่สามารถใช้กับโปรแกรมของ สปช. ได้ จึงได้ขอใช้เงินเหลือจ่ายจัดซื้อครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์รวมกับการได้รับจัดสรรจาก สปช.

เป็น 17 เครื่อง จึงได้จัดสรรให้แก่ทุกฝ่ายในสพจ. แม่ฮ่องสอน และทุก สปอ. ทำให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพและสามารถใช้กับโปรแกรมของ สปช. ได้ อันดับสองคือไม่มีงบประมาณค่าตอบแทนให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานนอกเวลาราชการปกติ เนื่องจากทางราชการได้ตัดงบประมาณส่วนนี้ไม่ให้เจ้าหน้าที่เบิก จึงแก้ไขปัญหาโดยการจัดหาสวัสดิการด้านอาหารและเครื่องดื่มให้แก่เจ้าหน้าที่ในเวลาที่ต้องปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ

ส่วนการประเมินผลและการรายงาน จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับ สปจ. พบว่าการประเมินผลระหว่างการค้าดำเนินงาน ได้ทำการตรวจสอบติดตามงานแต่ไม่ได้ทำการประเมินผลที่เป็นรูปแบบและไม่มีเอกสารหลักฐานแต่อย่างใด ส่วนการสรุปผลการปฏิบัติงาน การรายงานผลการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาไม่ได้ดำเนินการเช่นกัน

จากเกณฑ์การประเมินการบริหารและการจัดการ จำนวน 10 ข้อ พบว่าการดำเนินงานบรรลุเกณฑ์ 6 ข้อ คือ มีการชี้แจงทำความเข้าใจให้แก่บุคลากรในหน่วยงานให้ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลและสารสนเทศ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานและกำหนดหน้าที่รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจให้แก่คณะทำงานก่อนปฏิบัติงาน มีแผนการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศไว้อย่างชัดเจนเป็นขั้นตอน มีแผนควบคุมกำกับติดตามการค้าดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน และมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี ส่วนการค้าดำเนินงานที่ไม่บรรลุเกณฑ์ 4 ข้อ คือ ไม่มีหลักฐานว่ามีการวิเคราะห์ภารกิจและกำหนดรายการข้อมูลและสารสนเทศที่หน่วยงานต้องมีต้องใช้ในหนึ่งปี มีการประเมินผลระหว่างการค้าดำเนินงานเป็นระยะ ๆ มีการสรุปรวมผลการปฏิบัติงาน และไม่มีหลักฐานว่ามีการรายงานผลการปฏิบัติงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาแต่อย่างใด

3. ด้านกระบวนการ

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับ สปจ. และการศึกษาเอกสารถึงวิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ไม่มีการสำรวจความต้องการข้อมูลและสารสนเทศภายในหน่วยงานก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากมีบุคลากรรับผิดชอบเพียง 1 คน และระยะเวลาที่ สปช. กำหนดให้เก็บรวบรวมข้อมูลกระชั้นชิด ถ้าทำการสำรวจจะใช้เวลานานส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเวลาที่ สปช. กำหนด ดังนั้นจึงไม่มีการออกแบบหรือสร้างแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติมแต่อย่างใด แต่มีการวิเคราะห์แบบเก็บข้อมูลของ สปช. ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อป้องกันการเก็บข้อมูลซ้ำซ้อน มีการกำหนดวิธี

การขึ้นตอนการจัดเก็บข้อมูลอย่างชัดเจน คือ มีรายการดำเนินงานและระยะเวลากำกับทุกรายการ อีกทั้งยังได้มีการจัดประชุมเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ จังหวัด เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล มีการกำหนดระยะเวลาการเก็บข้อมูลไว้ชัดเจนแต่ไม่เหมาะสม เพราะมีช่วงระยะเวลาเพียงสั้น ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง เพราะ สปช. กำหนดเวลาเก็บข้อมูลกระชั้นชิด จึงทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละระดับกระชั้นชิดตามไปด้วย เป็นเหตุให้ไม่สามารถดำเนินการได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด ประกอบกับสภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีโรงเรียนตั้งอยู่ห่างไกลทุรกันดาร การคมนาคมไม่สะดวก การสื่อสารไม่ทั่วถึง ดังนั้น สปจ. แม่ฮ่องสอนจึงได้ติดตามกำกับ ดูแลการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นไปตามปฏิทินที่ได้วางไว้ ซึ่งสามารถปฏิบัติงานได้ทันตามเวลาที่กำหนด

ในด้านคุณภาพของแบบเก็บที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระบบข้อมูลและสารสนเทศทุกระดับ ผลปรากฏตามตาราง 9 ดังนี้

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาที่แสดงความคิดเห็นต่อคุณภาพของแบบเก็บรวบรวมข้อมูล

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	จำนวน	จำนวนการตอบกลับ	ทำความเข้าใจง่าย	รวบรวมข้อมูลได้ครอบคลุมความต้องการ	สะดวกต่อการนำไปใช้
ระดับ สปจ.	1	1 (100)	1 (100)	1 (100)	1 (100)
ระดับ สปอ.	14	13 (92.86)	10 (76.90)	8 (61.50)	8 (61.50)
ระดับ โรงเรียน	344	261 (75.87)	222 (85.10)	201 (77.00)	230 (88.10)
รวม	359	275 (76.60)	233 (84.73)	210 (76.36)	239 (86.91)

ตัวเลขในวงเล็บแสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบ

จากตาราง 9 พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาให้ ความเห็นว่าแบบเก็บรวบรวมข้อมูลสะดวกต่อการนำไปใช้ มากที่สุด ร้อยละ 86.91 ทำความเข้าใจง่าย ร้อยละ 84.73 และสามารถรวบรวมข้อมูลได้ครอบคลุมความต้องการ ร้อยละ 76.36

จากเกณฑ์การประเมินวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 12 ข้อ พบว่าบรรลุ เกณฑ์จำนวน 8 ข้อ คือ มีการวิเคราะห์แบบเก็บข้อมูลก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล มีการกำหนดวิธีการ ขึ้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างชัดเจน มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจคณะทำงานก่อน ดำเนินการ มีการกำหนดระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้อย่างชัดเจน มีการติดตามกำกับดูแลการเก็บ รวบรวมข้อมูลให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และในคำานคุณภาพของแบบเก็บข้อมูล พบว่าแบบเก็บข้อมูล ที่สร้างขึ้นทำความเข้าใจง่าย สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครอบคลุมความต้องการและสะดวกต่อการ นำไปใช้ ส่วนการดำเนินงานที่ไม่บรรลุเกณฑ์จำนวน 4 ข้อ คือ การสำรวจความต้องการใช้ข้อมูลและ สารสนเทศภายในหน่วยงาน การออกแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติมตามความต้องการ ระยะเวลาเก็บรวบรวม ข้อมูลเหมาะสมสอดคล้องกันทุกระดับ และการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตามระยะเวลาที่ กำหนด

3.2 การตรวจสอบข้อมูล

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับ สปจ. พบว่าการตรวจสอบข้อมูลมีการกำหนดแนว ปฏิบัติวิธีการตรวจสอบข้อมูล โดยให้หน่วยงานทุกระดับทำการตรวจสอบข้อมูลในแบบสำรวจให้ ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ และให้ผู้บริหารลงลายมือชื่อรับรองข้อมูล ซึ่งหน่วยงานทุกระดับได้ดำเนิน ตามแนวปฏิบัติดังกล่าว ส่วนการตรวจสอบข้อมูลซ้ำดำเนินการโดยการเปรียบเทียบข้อมูลที่จัดเก็บใหม่ กับข้อมูลปีก่อน และที่ผ่านมามีการตรวจสอบแก้ไขข้อมูลที่ไมถูกต้องก่อนประมวลผล และทำการแจ้ง ผลการตรวจสอบให้หน่วยงานที่ผิดพลาดทราบทางเอกสาร ถ้าเป็นกรณีเร่งด่วนจะประสานงานโดยตรง ทางโทรศัพท์

จากเกณฑ์การประเมินการตรวจสอบข้อมูลจำนวน 5 ข้อ พบว่า การตรวจสอบข้อมูล บรรลุเกณฑ์ทั้ง 5 ข้อ คือมีการกำหนดแนวปฏิบัติวิธีการตรวจสอบข้อมูลไว้อย่างชัดเจน มีการตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลซ้ำ มีการตรวจสอบแก้ไขข้อมูลที่ไมถูกต้องก่อนนำไป ประมวลผล และมีการแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลให้หน่วยงานนั้น ๆ ทราบ

3.3 การประมวลผลข้อมูล

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับ สปจ. พบว่าวิธีการประมวลผลข้อมูลได้นำ โปรแกรม ONPE42 ของ สปช. มาใช้ในการประมวลผลและดำเนินการประมวลผลข้อมูลให้เป็น สารสนเทศได้แต่ไม่ครบตามที่กำหนด เพราะโปรแกรมยังไม่สมบูรณ์ สามารถประมวลผลได้เฉพาะที่

สปช. กำหนดและเป็นไปตามแบบสำรวจข้อมูลเท่านั้น ดังนั้นจึงไม่ได้ดำเนินการวิเคราะห์ จำแนก จัดกลุ่มข้อมูลตามลักษณะและประเภทของสารสนเทศ ส่วนการตรวจสอบการประมวลผลข้อมูลได้ ดำเนินการทุกครั้งหลังจากใช้โปรแกรมประมวลผล เนื่องจากไม่มีความมั่นใจในความสามารถของ โปรแกรม

จากเกณฑ์การประเมินการประมวลผลข้อมูล จำนวน 4 ข้อ พบว่าบรรลุเกณฑ์ 2 ข้อ คือ มีการนำโปรแกรมของ สปช. มาใช้ในการประมวลผล และมีการตรวจสอบการประมวลผลข้อมูล ทุกครั้ง ส่วนการดำเนินการที่ไม่บรรลุเกณฑ์ 2 ข้อ คือ การวิเคราะห์จำแนกจัดกลุ่มข้อมูลตามลักษณะ และประเภทของสารสนเทศ และทำการประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศครบตามที่กำหนดไว้ใน ขอบข่าย

3.4 การจัดหน่วยหรือคลังข้อมูล

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับ สปจ. ร่วมกับการสำรวจเอกสารและสภาพจริงถึง วิธีการจัดหน่วยหรือคลังข้อมูล พบว่า มีการจัดศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศเป็นเอกเทศ และจัดให้มี เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศ จำนวน 1 คน ซึ่งเป็นบุคคลคนเดียวกับผู้รับผิดชอบระบบ ข้อมูลและสารสนเทศทั้งหมด และมีการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาใช้เป็นหมวดหมู่ตาม ลักษณะของงาน จัดเก็บทั้งในรูปแบบของแฟ้มเอกสารและเก็บในเครื่องคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐาน การศึกษา (โปรแกรม ONPEC42) ข้อมูลสิ่งก่อสร้าง (โปรแกรม BMOE) ข้อมูลครุภัณฑ์ (โปรแกรม MMOE) ข้อมูลการจัดตั้งจัดสรรงบประมาณ (โปรแกรม BUDGET) ข้อมูลการบริหารงบประมาณ (โปรแกรม EVE42) นอกจากนี้ ยังมีแฟ้มเก็บข้อมูลระยะทาง ข้อมูลนักเรียนพักนอน เป็นต้น สำหรับ ระบบการค้นหาข้อมูลนั้น จากการทดสอบเรียกดูข้อมูลที่อยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์จะใช้เวลาตั้งแต่เปิด เครื่องจนได้ข้อมูลที่ต้องการจะใช้เวลาประมาณ 3-5 นาที ถ้าค้นหาจากแฟ้มเอกสารที่จัดทำไว้แล้วจะ รวดเร็วกว่าการเรียกดูข้อมูลจากโปรแกรม นอกจากนี้ยังมีการจัดทำแผนภูมิแสดงข้อมูลและสารสนเทศ ที่สำคัญ ๆ ติดไว้ในห้องฝ่ายแผนงานและงบประมาณเพื่อเผยแพร่แก่บุคลากรในหน่วยงานและบุคลากร อื่นที่สนใจ อาทิ ข้อมูลจำนวนนักเรียนรายชั้นรายห้อง รายอำเภอ ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ข้อมูลการบริหารงบประมาณตามแผนงานโครงการ เป็นต้น นอกจากนี้ได้จัดทำเอกสาร แผ่นพับ โดยสรุปข้อมูลและสารสนเทศที่สำคัญเพื่อประกอบการบรรยายสรุปกรณีมีผู้มาศึกษาดูงาน และใช้สำหรับเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และได้ดำเนินการจัดทำเอกสารสรุปข้อมูลและสารสนเทศทาง การศึกษารายปีของ สปจ. แม่ฮ่องสอน ได้แก่ เอกสารทะเบียนโรงเรียน ปี 2542 เอกสารรายงานการจัด การศึกษาประจำปีงบประมาณ 2542

จากเกณฑ์การประเมินวิธีการจัดหน่วยหรือคลังข้อมูล จำนวน 7 ข้อ พบว่าบรรดุกฎเกณฑ์ทั้ง 7 ข้อ คือ มีศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศโดยเฉพาะ มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูล มีระบบการจัดเก็บคลังข้อมูลที่เป็นหมวดหมู่ตามลักษณะงาน มีระบบการค้นหาข้อมูลและสารสนเทศที่สะดวก รวดเร็ว มีการจัดทำแผนภูมิแสดงสารสนเทศที่สำคัญ ๆ มีการสรุปข้อมูลและสารสนเทศที่สำคัญ ประกอบคำบรรยาย และมีการจัดทำเอกสารสรุปข้อมูลและสารสนเทศรายปีของหน่วยงาน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับ สปจ. ถึงวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าก่อนการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้จะมีการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนทุกครั้ง เช่น ในการนำเสนอข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจแก่ผู้บริหารต้องวิเคราะห์ข้อมูลก่อนเสนอความคิดเห็นทุกครั้ง รวมถึงการปฏิบัติงานเรื่องอื่น ๆ ด้วย อาทิ การจัดตั้งจัดสรรงบประมาณ การทำแผนพัฒนาการศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี สำหรับแนวทางขั้นตอนวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ไม่ได้กำหนดไว้ เพราะไม่สามารถกำหนดไว้ตายตัวได้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานแต่ละเรื่องว่าต้องการใช้ข้อมูลและสารสนเทศใดใช้เพื่ออะไรบ้าง และที่ผ่านมามีการวิเคราะห์ข้อมูลไม่สามารถดำเนินการได้ทันตามเวลาที่ต้องการเพราะระยะเวลาในการทำงานแต่ละเรื่องกระชั้นชิดเร่งรีบ และเมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วจะทำการตรวจสอบผลการวิเคราะห์บ้างเป็นครั้งเท่านั้น ด้วยเหตุผลที่ว่าไม่มีเวลาจำกัดในการทำงานแต่ละเรื่อง

จากเกณฑ์การประเมินวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 4 ข้อ พบว่าสามารถดำเนินการบรรลุเกณฑ์ 1 ข้อ คือ มีการวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศก่อนนำไปใช้ทุกครั้ง ส่วนการดำเนินงานที่ไม่บรรลุเกณฑ์ 3 ข้อ คือ มีแนวทางขั้นตอนวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ชัดเจน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ทันเวลาที่ต้องการใช้ และมีการตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลทุกครั้ง

3.6 การนำข้อมูลไปใช้

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับ สปจ. ถึงวิธีการนำข้อมูลไปใช้ พบว่ามีการกำหนดแนวปฏิบัติขั้นตอนวิธีการขอใช้ข้อมูลและสารสนเทศไว้อย่างชัดเจน คือ วิธีที่ 1 การขอใช้ข้อมูลด้วยตนเองให้ลงชื่อไว้เป็นหลักฐานในสมุดขอใช้บริการ วิธีที่ 2 การขอใช้ข้อมูลทางโทรศัพท์เป็นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ วิธีที่ 3 ถ้าเป็นหนังสือขอใช้บริการข้อมูลต้องได้รับอนุญาตจากผู้บริหารก่อนทุกครั้ง สำหรับการให้บริการข้อมูลและสารสนเทศไม่มีเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะเนื่องจากมีเจ้าหน้าที่เพียง 1 คน ซึ่งจะต้องรับผิดชอบงานทั้งหมดรวมถึงการให้บริการข้อมูลและสารสนเทศด้วย ส่วนเวลาในการให้บริการนั้นเปิดให้บริการต่อเนื่องตลอดวันตั้งแต่เวลา 08.30-16.30 น. ทุกวันเว้นวันหยุดราชการ แต่ถ้าเป็นกรณีเร่งด่วนที่จะต้องให้ข้อมูลและสารสนเทศสามารถเรียกเจ้าหน้าที่ได้ ส่วนเอกสารการขอใช้บริการข้อมูลและสารสนเทศ เจ้าหน้าที่ได้เก็บรวบรวมไว้เป็น

หลักฐาน ได้แก่ สมุดรายชื่อผู้ขอใช้บริการ แฟ้มเก็บหนังสือขอใช้ข้อมูล สำหรับรูปแบบในการให้บริการข้อมูลและสารสนเทศมี 3 รูปแบบ คือ บริการเป็นรูปเล่มเอกสาร แผ่นพับ และบริการทางโทรศัพท์ ส่วนการขอใช้ข้อมูลและสารสนเทศนั้นจะมีการประสานงานกันก่อนทุกครั้งระหว่างผู้ขอใช้บริการกับผู้ให้บริการ

จากเกณฑ์การประเมินวิธีการนำข้อมูลไปใช้ จำนวน 7 ข้อ พบว่าการดำเนินงานบรรลุเกณฑ์ 6 ข้อ คือ มีการกำหนดแนวปฏิบัติขั้นตอนวิธีการขอใช้ข้อมูลและสารสนเทศ มีการให้บริการข้อมูลและสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง มีการรวบรวมเอกสารการขอใช้ข้อมูลและสารสนเทศไว้เป็นหลักฐาน สามารถขอใช้ข้อมูลและสารสนเทศได้ตลอดเวลา มีการให้บริการที่หลากหลายรูปแบบ และมีการติดต่อประสานงานกันระหว่างผู้ขอใช้กับผู้ให้บริการทุกครั้ง สำหรับการดำเนินงานที่ไม่บรรลุเกณฑ์ 1 ข้อ คือ มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อให้บริการโดยเฉพาะ

4. ด้านผลผลิต

4.1 ผลผลิตตามวัตถุประสงค์

4.1.1 ด้านปริมาณ

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับ สปจ. พบว่า ผลผลิตตามวัตถุประสงค์ด้านปริมาณ จากการดำเนินงานที่ผ่านมาจำนวนข้อมูลและสารสนเทศ มีเพียงพอต่อความต้องการของหน่วยงานโดยศึกษาจากการให้บริการ ยกเว้นถ้าเป็นนโยบายเร่งด่วนหรือนโยบายเฉพาะจะต้องใช้ข้อมูลเฉพาะเรื่อง แต่ไม่ได้สำรวจข้อมูลไว้ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานแต่ละเรื่องจะทำการสำรวจไปยังโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง แต่ที่ผ่านมาจำนวนข้อมูลและสารสนเทศที่ได้ยังไม่ครบตามขอบข่ายตามที่ดัชนีทางการศึกษากำหนด เนื่องจากกระบวนการทำงานมีปัญหาหลายด้าน อันได้แก่ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานกระชั้นชิด เร่งรีบ เป็นผลให้ขาดขั้นตอนการวิเคราะห์ภารกิจและกำหนดข้อมูลของหน่วยงาน และไม่ได้ทำการกำหนดขอบข่ายของข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการไว้ ประกอบกับโปรแกรม ONPEC42 ของ สปช. สามารถประมวลผลได้เฉพาะข้อมูลและสารสนเทศที่ สปช. กำหนดเท่านั้น ส่งผลให้ไม่สามารถจัดทำข้อมูลและสารสนเทศให้ครบได้ตามดัชนีทางการศึกษา อีกเหตุผลหนึ่งที่ไม่สามารถจัดทำข้อมูลและสารสนเทศได้ครบ เพราะดัชนีทางการศึกษาบางตัวที่กำหนดไว้ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ถ้าหากทำการสำรวจและประมวลผลไว้จะทำให้เสียเวลาในการจัดทำข้อมูล

4.1.2 ด้านคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์ สอบถามผู้บริหารทุกระดับ จำนวน 295 คน เจ้าหน้าที่รับผิดชอบระบบข้อมูลและสารสนเทศทุกระดับ จำนวน 275 คน และผู้ใช้บริการข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา จำนวน 45 คน รวมทั้งสิ้น 615 คน ถึงเรื่องคุณภาพของข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ได้ผลดังตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของแหล่งข้อมูลที่แสดงความคิดเห็นต่อคุณภาพของข้อมูลและสารสนเทศ

คุณภาพด้าน	ผู้บริหาร N = 295	เจ้าหน้าที่ N = 275	ผู้ใช้บริการ N = 45	รวม N=615
• มีความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์แม่นยำ	211 (71.50)	197 (71.60)	29 (64.40)	437 (71.06)
• เป็นปัจจุบันทันสมัย	195 (66.10)	196 (71.30)	31 (68.90)	422 (68.62)
• สอดรับกับการปฏิบัติงานจริง	225 (76.20)	214 (77.80)	37 (82.20)	476 (77.40)
• ครอบคลุมความต้องการของผู้ใช้	198 (67.10)	203 (73.80)	30 (66.70)	431 (70.08)
• สามารถเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่นในเวลาเดียวกันได้	219 (74.20)	215 (78.20)	31 (68.90)	465 (75.61)
• มีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ กะทัดรัด	206 (69.80)	219 (79.60)	31 (68.90)	456 (74.15)

ตัวเลขในวงเล็บแสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบ

จากตาราง 10 แหล่งข้อมูลมีความเห็นว่าข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาของ สปจ. แม่ฮ่องสอน มีคุณภาพด้านการสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง มากที่สุด ร้อยละ 77.40 รองลงมา คือ สามารถนำไปเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่นได้ในเวลาเดียวกัน ร้อยละ 75.61 มีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ กะทัดรัด ร้อยละ 74.15 และมีคุณภาพต่ำที่สุด คือ ด้านความเป็นปัจจุบันทันสมัย ร้อยละ 68.62

จากเกณฑ์การประเมินผลผลิตตามวัตถุประสงค์ ด้านปริมาณ จำนวน 2 ข้อ พบว่าบรรลุเกณฑ์ 1 ข้อ คือจำนวนข้อมูลและสารสนเทศเพียงพอตามความต้องการของหน่วยงาน ส่วนเรื่องที่ไม่บรรลุเกณฑ์ 1 ข้อ คือ จำนวนข้อมูลและสารสนเทศที่ได้ครบตามขอบข่ายที่กำหนดและเกณฑ์การประเมินผลผลิตตามวัตถุประสงค์ ด้านคุณภาพ จำนวน 6 ข้อ พบว่าบรรลุเกณฑ์ 5 ข้อ คือ ข้อมูลและสารสนเทศที่ได้จากการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา มีความถูกต้องครบถ้วน สมบูรณ์แม่นยำ สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง นำไปใช้ได้ครอบคลุมความต้องการของผู้ใช้ สามารถนำไปเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่นได้ในเวลาเดียวกัน และมีความชัดเจนไม่คลุมเครือกะทัดรัด ส่วนคุณภาพที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 1 ข้อ คือความเป็นปัจจุบันทันสมัย

4.1.3 การนำข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาไปใช้ตามวัตถุประสงค์

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารทุกระดับ จำนวน 295 คน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระบบข้อมูลและสารสนเทศทุกระดับ จำนวน 275 คน และผู้ใช้บริการข้อมูลและสารสนเทศ จำนวน 45 คน รวมทั้งสิ้น 615 คน ถึงเรื่องการนำข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาไปใช้ในเรื่องต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ได้ผลดังตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของแหล่งข้อมูลที่น่าข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาไปใช้ตาม
วัตถุประสงค์

การนำข้อมูลและสารสนเทศ ไปใช้ตามวัตถุประสงค์	ผู้บริหาร N = 295	เจ้าหน้าที่ N = 275	ผู้ใช้บริการ N = 45	รวม N = 615
• ใช้ประกอบการตัดสินใจดำเนินนโยบายการบริหารงานของผู้บริหาร	260 (88.14)	163 (59.30)	22 (48.90)	445 (72.36)
• ใช้ในการวางแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี	272 (92.20)	219 (79.60)	26 (57.80)	517 (84.07)
• ใช้ประกอบการจัดตั้งจัดสรรงบประมาณ	207 (70.17)	142 (51.60)	24 (53.30)	373 (60.65)
• ใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	257 (87.12)	230 (83.60)	16 (35.60)	503 (81.79)
• ใช้ในการรายงาน	203 (68.81)	191 (69.50)	25 (55.60)	419 (68.13)
• ใช้ในการประชาสัมพันธ์	206 (69.83)	166 (60.40)	20 (44.40)	392 (63.74)
• ใช้ในการให้บริการแก่บุคลากรทั้งในและนอกหน่วยงาน	219 (74.24)	194 (70.50)	26 (57.80)	439 (71.38)
• อื่น ๆ	21 (7.12)	7 (2.50)	9 (20.00)	37 (6.02)

ตัวเลขในวงเล็บแสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบ

จากตาราง 11 แสดงว่าแหล่งข้อมูลได้นำข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาไปใช้ในเรื่องของการวางแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี มากที่สุดถึงร้อยละ 84.07 รองลงมา คือนำไปใช้ในเรื่องการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร้อยละ 81.79 และใช้ประกอบการตัดสินใจดำเนินนโยบายการบริหารงานของผู้บริหาร ร้อยละ 72.36 ส่วนเรื่องที่น่าไปใช้ น้อยที่สุด คือ ใช้ประกอบการจัดตั้งจัดสรรงบประมาณ ร้อยละ 60.65 นอกจากนี้ยังมีการนำไปใช้ในเรื่องอื่น ๆ อาทิ

การวางแผนอัตรากำลังบุคลากร การขอกำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้นและการพิจารณา ความดีความชอบ ร้อยละ 6.02 เมื่อพิจารณารายแหล่งข้อมูล แสดงว่า กลุ่มผู้บริหารมีอัตราร้อยละในการนำข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาไปใช้มากกว่าแหล่งข้อมูลอื่นทุกรายการ

จากเกณฑ์การประเมินผลผลิตตามวัตถุประสงค์ ด้านการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ จำนวน 7 ข้อ พบว่าบรรลุเกณฑ์จำนวน 4 ข้อ คือ ได้นำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ประกอบการตัดสินใจด้านนโยบายการบริหารงานของผู้บริหาร ใช้ในการวางแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้ให้บริการแก่หน่วยงานอื่น ส่วนการดำเนินงานที่ไม่บรรลุเกณฑ์ 3 ข้อ คือการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ประกอบการจัดตั้งจัดสรรงบประมาณ ใช้ในการรายงาน และใช้ในการประชาสัมพันธ์

4.2 ผลข้างเคียงที่เกิดขึ้นจากการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ สอบถาม ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่และผู้ใช้บริการข้อมูลและสารสนเทศ ถึงผลข้างเคียงที่เกิดขึ้นจากการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ผ่านมาว่า ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่บุคคล หน่วยงาน องค์กรในทางที่ดีขึ้นหรือเกิดผลกระทบในเชิงที่เป็นปัญหาอุปสรรคอย่างไร พบผลข้างเคียงที่เกิดขึ้นดังนี้

4.2.1 ด้านการบริหาร

ผู้บริหารทุกระดับให้ความเห็นว่าเกิดผลข้างเคียงในทางที่ดีดังนี้

1) ด้านการตัดสินใจกำหนดนโยบายวางแผนและการบริหารงาน คือทำให้หน่วยงานทุกระดับสามารถมีและใช้ข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาช่วยในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย วางแผนบริหารงานบุคคล งบประมาณ การพัฒนาการศึกษา อีกทั้งช่วยในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบ ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของบุคลากรในท้องถิ่นซึ่งตรงกับนโยบายของหน่วยงานทุกระดับและเป็นไปตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ ส่งผลให้การกำหนดนโยบายการวางแผนและการพัฒนาการศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กล่าวคือทำให้การบริหารงานเป็นไปในแนวนโยบายเดียวกัน มีความเป็นเอกภาพทั้งจังหวัดแม้ห้องสอน อีกทั้งยังมีเครื่องมือในการบริหารควบคุมกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน และอำนวยความสะดวกในการรายงาน นอกจากนี้ทำให้ผู้บริหารมีความน่าเชื่อถือจากการที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล นำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการและแผนจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ยังส่งผลให้ผู้บริหารใช้อำนาจในการตัดสินใจ บริหารสั่งการ ได้รวดเร็วถูกต้องยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดความมั่นใจในการ

ตัดสินใจบริหารงานเป็นเหตุให้บุคลากรทั้งในและนอกหน่วยงานให้การยอมรับนับถือในตัวผู้บริหาร ตลอดจนเห็นความสำคัญของข้อมูลและสารสนเทศอีกด้วย

2) ด้านระบบบริหารงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาทิ ทำให้การบริหารงานเป็นระบบระเบียบมากขึ้น ผู้บริหารมีความเข้าใจระบบบริหารอย่างชัดเจนหน่วยงานระดับสพอ. โรงเรียน วิทยาราชภัฏวราสาร แนวนโยบาย แนวทางการดำเนินงานของ สพจ. และความเคลื่อนไหวในเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ชัดเจนรวดเร็วยิ่งขึ้น ระบบบริหารมีความถูกต้อง คล่องตัว สะดวก รวดเร็ว ฉับไว โปร่งใส เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน มีทิศทางที่แน่นอนสามารถติดตามงานได้สะดวกขึ้น ทำให้โรงเรียนใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ก้าวหน้า ช่วยลดปัญหาทางการศึกษาทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน บุคลากรทั้งในและนอกหน่วยงานให้ความร่วมมือในการบริหารงานเกิดความคล่องตัวประสานงานกัน และสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ ตลอดจนส่งผลต่อการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ กล่าวคือทำให้สามารถจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาได้ถูกต้อง ครบถ้วน ตรงตามความต้องการและทันต่อการใช้งาน สามารถวิเคราะห์ปัญหาและนำไปสู่การวางแผนงาน โครงการต่าง ๆ ใน 6 งานหลัก ปรับเปลี่ยนข้อมูลให้ทันต่อเหตุการณ์และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ การสื่อสารข้อมูลและสารสนเทศรวดเร็วทันเวลา ซึ่งเกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

3) ทำให้บุคลากร หน่วยงาน องค์กรเกิดการพัฒนาจากการได้รับทราบข่าวสารข้อมูลสารสนเทศและความรู้ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดการพัฒนาด้านวิชาการโดยนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเดิม ทำให้ทราบข้อแตกต่างของผลงานในแต่ละปีที่ผ่านมา แล้วนำผลนั้นมาค้นหาข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุง แก้ไข พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ส่วนผู้บริหารเกิดการตื่นตัวให้ความสำคัญและทำการจัดหาข้อมูลและสารสนเทศมาใช้ประกอบการบริหารงาน ตลอดจนมีแนวทางในการบริหารงานในโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการกระตุ้นให้บุคลากรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาตนเอง คือ มีความกระตือรือร้น เอาใจใส่รับผิดชอบต่องานในหน้าที่ มีความเข้าใจระบบการทำงานที่ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังให้ความสนใจด้านการศึกษาแก่บุตรหลานและกระจายความรู้ที่ตนได้รับจากการฝึกอบรมให้เพื่อนครูทราบ ท้ายสุดคือ ทำให้หน่วยงานที่ค้องประสานงานกันมีความเข้าใจที่ดีต่อกันยิ่งขึ้น ส่งผลในภาพรวมต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนดีขึ้นตามไปด้วย ตลอดจนบุคลากร หน่วยงานองค์กรเกิดการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

ในขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระบบข้อมูลและสารสนเทศทุกระดับ ได้แสดงความเห็นว่าเกิดผลดีต่อการบริหารในเรื่องต่อไปนี้

1) ทำให้การตัดสินใจในการปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความถูกต้องแม่นยำ ชัดเจนและรวดเร็ว ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็นจนเกิดความมั่นใจในการทำงานเรื่องการบริหารงานงบประมาณ งานบุคคล งานวิชาการ งานวางแผน พัฒนาการศึกษ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำเขตบริการของโรงเรียน การจัดชั้นเรียน งานทุนการศึกษา รวมถึงการรายงานและให้บริการแก่บุคคล หน่วยงาน ชุมชน ทำให้ผู้บริหารมีข้อมูลและสารสนเทศที่ถูกต้องและครอบคลุมใช้ในการตัดสินใจกำหนดนโยบายการศึกษา การวางแผน 6 งานหลักของโรงเรียน เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และง่ายต่อการบริหารจัดการ

2) ทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ คือ สามารถเปรียบเทียบข้อมูลให้เห็นถึงการพัฒนาแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาการบริหารงานให้มีความถูกต้อง ชัดเจนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การบริหารมีระบบระเบียบ รวดเร็วคล่องตัว บริหารงานได้ตรงนโยบายเป้าหมายของหน่วยงานทุกระดับโดยใช้แผนเป็นเครื่องมือ บุคลากรมีความเข้าใจระบบบริหารงานมากขึ้น ส่งผลให้ปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนในการบริหารลดลง

3) บุคคล หน่วยงาน โรงเรียนเกิดการพัฒนาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากการได้รับข้อมูลและสารสนเทศข่าวสารวิชาการวิทยาการใหม่ ๆ ที่เป็นปัจจุบันทันสมัย ทำให้สามารถวางแผนนโยบายการศึกษาได้ตรงเป้าหมาย มีแนวทางการดำเนินงาน บุคลากรได้รับการพัฒนาด้านวิชาการเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน มีวิสัยทัศน์กว้างขึ้นเกิดการตื่นตัวสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ หน่วยงานโรงเรียนพัฒนาและนำระบบข้อมูลมาใช้ในการกระตุ้นระบบการทำงาน ทำให้ระบบข้อมูลเป็นไปด้วยความถูกต้อง เป็นปัจจุบันตรงกับความต้องการ สามารถค้นคว้าได้ง่าย สะดวกรวดเร็ว และส่งผลให้เกิดความคล่องตัวในการประสานงานกันทั้งในและนอกหน่วยงาน

นอกจากนี้ ผู้ใช้บริการข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ยังให้ความเห็นว่าเกิดผลดีต่อการบริหารดังนี้

1) ช่วยให้การตัดสินใจ วินิจฉัยงานได้ถูกต้องรวดเร็วตรงเป้าหมายของงาน ผู้ปฏิบัติงานสามารถตัดสินใจในการนำเสนอข้อพิจารณาให้ผู้บริหารสั่งการด้วยความมั่นใจ มีความน่าเชื่อถือ ผู้บริหารเกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในฝ่าย และเป็นที่ยอมรับของบุคคล

ทั่วไป ส่งผลให้การบริหารงานของ สปจ. สปอ. โรงเรียน มีประสิทธิภาพคล่องตัว โดยเฉพาะการบริหารงบประมาณของ สปอ. โรงเรียน เป็นไปอย่างถูกต้อง ถูกระเบียบของทางราชการและตรงกับเจตนาของการจัดสรรงบประมาณ

2) ส่งผลให้หน่วยงานสามารถวิเคราะห์คาดการณ์ล่วงหน้าได้ถูกต้องเป็นจริง ทำให้มีแผนงานที่ชัดเจนเป็นแนวทางในการบริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3) ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพ คือ สามารถวางแผนเพื่อพัฒนาบุคลากร บริหารงานบุคคล การขอกำหนดตำแหน่ง การพิจารณาความดีความชอบ และการเพิ่มหรือลดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในสำนักงานและสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม สามารถจัดคนได้เหมาะกับงาน

4) สำหรับผลดีต่อหน่วยงานอื่น ๆ ที่ใช้บริการข้อมูลและสารสนเทศ คือ ทำให้ทราบถึงสภาพของประชากรในจังหวัด สามารถนำไปกำหนดแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการได้โดยอาศัยข้อมูลของ สปจ. แม่ฮ่องสอน เป็นฐานในการประมาณการจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ อัตรากำลังครู และทำให้การวางแผนมีประสิทธิภาพ

ส่วนผลกระทบที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการบริหารนั้น ผู้บริหารทุกระดับมีความคิดเห็น ดังนี้

1) เป็นการเพิ่มภาระงานให้แก่โรงเรียน ที่ต้องทำการสำรวจและจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา เนื่องจากบุคลากรในโรงเรียนมีจำนวนจำกัด แต่มีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้น ประกอบกับการไม่ได้รับการสนับสนุนด้านบุคลากร งบประมาณเพิ่มแต่อย่างใด ทำให้บุคลากรในหน่วยงาน ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือในการบริหารเท่าที่ควร

2) ทำให้ระบบการบริหารงานผิดพลาด ไม่ได้รับการยอมรับเนื่องมาจากการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ ประกอบกับข้อมูลและสารสนเทศขาดความเชื่อมั่น คือ ไม่เป็นปัจจุบัน ไม่แม่นยำชัดเจนถูกต้อง และไม่ได้ใช้ข้อมูลที่เป็นจริงในการบริหารงาน โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียนซึ่งไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ทำให้การใช้ทรัพยากรการบริหารคือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และการจัดการบริหารไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ในทางกลับกันบางครั้งผู้บริหารที่ใช้ข้อมูลที่เป็นจริงในการบริหารงานหรือรายงาน ทำให้มองเห็นถึงจุดด้อยขององค์กร ทำให้การบริหารงานไม่ได้รับการยอมรับและบุคลากรในหน่วยงานเกิดความท้อถอยที่จะพัฒนาองค์กรร่วมกัน

ในขณะที่เดียวกันเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระบบข้อมูลและสารสนเทศ มีความเห็นว่าส่งผลกระทบต่อการบริหารงานดังนี้

1) ไม่มีบุคลากรในโรงเรียนที่รับผิดชอบงานข้อมูลและสารสนเทศโดยตรง ต้องใช้ข้าราชการครูทำหน้าที่ซึ่งส่งผลกระทบต่องานสอน บางโรงเรียนมีบุคลากรจำกัดไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานและมีภาระงานหลายหน้าที่ ทำให้บุคลากรไม่ตั้งใจปฏิบัติงานและผู้ร่วมงานยังไม่เข้าใจไม่เห็นความสำคัญของระบบข้อมูลและสารสนเทศ

2) ทำให้การบริหารเป็นไปอย่างไม่ถูกต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง เนื่องจากการจัดระบบข้อมูลที่ไม่เป็นปัจจุบัน มีความล่าช้า โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญ ขาดความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของ สปจ. ไม่นำข้อมูลมาประกอบการพิจารณา การใช้ทรัพยากรทางการบริหารไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จึงทำให้การแก้ไขปัญหาไม่ตรงจุด ในทางตรงกันข้าม ทำให้การบริหารงานไม่เด็ดขาด ไม่มีจุดยืน เพราะผู้บริหารต้องอ้างอิงข้อมูลอยู่ตลอดเวลา

3) ส่งผลกระทบต่อการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศโดยตรง คือข้อมูลที่ทำการสำรวจไม่ครอบคลุมและตรงตามความต้องการ ข้อมูลบางอย่างไม่ชัดเจนมีความคลาดเคลื่อน ทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริง ประกอบกับการขาดเครื่องมืออุปกรณ์สื่อสารข้อมูลที่ทันสมัย และขาดการติดต่อประสานงานทำให้การรายงานข้อมูลล่าช้า

นอกจากนี้ผู้ใช้บริการข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา มีความเห็นว่าเกิดผลกระทบต่อการบริหารงานคือ

1) ทำให้การตัดสินใจวินิจฉัยและการบริหารงานผิดพลาด คลาดเคลื่อนจากสภาพจริงอันเนื่องมาจากข้อมูลและสารสนเทศที่ไม่มีคุณภาพ คือ ไม่ชัดเจนและครอบคลุมความต้องการ ไม่เป็นปัจจุบัน ไม่สอดคล้องร้อยละกันระหว่างหน่วยงาน ขาดการตรวจสอบและรับรองความถูกต้องของข้อมูล ทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องนำมาใช้ในการบริหาร อีกทั้งยังขาดการบริหารจัดการ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ระบบการจัดเก็บไม่ชัดเจน การขอรับบริการข้อมูลยุ่งยากไม่เอื้อประโยชน์ในการเรียกใช้ข้อมูล

2) หน่วยงานในสังกัดใช้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง ทำให้การบริหารขาดการตรวจสอบ ด้านการวางแผนเปลี่ยนไปไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

3) บุคลากรที่รับผิดชอบมีจำนวนจำกัด และมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย

4) ผลกระทบที่มีต่อการบริหารของหน่วยงานอื่นที่ใช้บริการข้อมูลและสารสนเทศ คือ การได้รับรายงานและการติดต่อประสานงานข้อมูลล่าช้า และการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเสมือนเป็นการจับผิด

4.2.2 ด้านการสนับสนุน

ผู้บริหารทุกระดับ มีความเห็นว่าเกิดผลข้างเคียงในทางที่ดีต่อบุคลากรหน่วยงาน องค์กร ดังนี้

1) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานต้นสังกัดเพิ่มขึ้น ได้แก่ งบประมาณอาคารเรียน อาคารประกอบ หอพักนักเรียน สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์กีฬา วัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ รวมถึงงบประมาณค่าอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) ให้แก่นักเรียน และได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปีค่าวัสดุ อัตราค่าล้างบุคลากรเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับสภาพปัญหาทันต่อเหตุการณ์และตรงกับความต้องการที่แท้จริง

2) บุคลากรในหน่วยงานให้ความร่วมมือจนเกิดการพัฒนางาน และองค์กร อาทิ บุคลากรใช้ข้อมูลสารสนเทศสนับสนุนการปฏิบัติงานให้คล่องตัวขึ้นจนเป็นแบบอย่างในการทำงานแก่บุคคลอื่นได้ บุคลากรมีโอกาสได้พัฒนาตนเองและอาชีพจนเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนางานโดยมีการปรับปรุงวิธีการทำงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถของตนเอง

3) หน่วยงาน องค์กรและบุคลากรนอกหน่วยงาน ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะเอกชนที่ให้การสนับสนุนโรงเรียนพอใจในระบบการทำงาน การปฏิบัติงานและการรายงานของโรงเรียน นอกจากนี้ ผู้ปกครองยังให้การสนับสนุนด้านแรงงาน ค่าล้างทรัพย์สินบางส่วน ก่อให้เกิดความร่วมมือประสานงานระหว่างหน่วยงานได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

4) สนับสนุนเรื่องการวางแผนเพื่อจัดทำงบประมาณหรือขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการหรือองค์กรเอกชนต่าง ๆ ตลอดจนสนับสนุนเรื่องการจัดสรรงบประมาณ การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามความต้องการ ความขาดแคลนและเป็นที่ไปด้วยความถูกต้องรวดเร็ว จนทำให้ผู้บริหาร บุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน และเกิดเจตคติที่ดีเมื่อได้รับการดูแลสนับสนุน

5) สนับสนุนการบริหารงานและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เกิดจากการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีได้รวดเร็ว ถูกต้องและตรงกับสภาพความต้องการที่แท้จริง ทำให้การสนับสนุนเป็นไปได้ง่ายและมีความน่าเชื่อถือ การบริหารงานสะดวก มีระบบและสามารถดำเนินงานได้ถูกต้องตรงกับวัตถุประสงค์

6) ช่วยสนับสนุนให้มีแหล่งค้นคว้าอ้างอิงในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์ และให้บริการแก่บุคลากร หน่วยงาน

ในขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระบบข้อมูลและสารสนเทศทุกระดับ ให้ความเห็นว่าส่งผลดีต่อการสนับสนุนในเรื่องต่อไปนี้

1) โรงเรียน นักเรียน หน่วยงานได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้น จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในและนอกหน่วยงาน ในเรื่องงบประมาณทุนการศึกษา อาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) เครื่องเขียนแบบเรียน สื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมถึงได้รับอัตราค่าจ้างครูในโรงเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งตรงกับความต้องการของโรงเรียน

2) ทำให้หน่วยงาน โรงเรียนมีแนวทางดำเนินงาน 6 งานหลัก ได้แก่ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานวิชาการเป็นระบบแบบแผนดีขึ้น สนับสนุนการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมอ่านหนังสือประจำวัน มีการจัดระบบเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อให้มีโอกาสได้เรียนรู้กว้างขวางขึ้น มีการปรับปรุงเนื้อหาสาระกระบวนการเรียนการสอนสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ การบริหารงานได้รับความร่วมมือจากคณะครูเป็นอย่างดี สามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ชุมชน ได้รับทราบข้อมูลสารสนเทศ เกิดความตื่นตัวรู้ทันเหตุการณ์ปัจจุบัน

3) ทำให้บุคลากรเกิดการพัฒนาตนเอง มีความมั่นใจในการทำงาน เห็นความสำคัญของการศึกษา มีวิสัยทัศน์กว้างไกลขึ้นและมีการนำข้อมูลและสารสนเทศ และความรู้ที่ได้รับมาวางแผนปรับปรุงงานสอนและงานพิเศษอื่น ๆ ให้ตรงกับความรู้ความสามารถของตนเองและให้การสนับสนุนการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศเป็นอย่างดี และเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน

4) สนับสนุนองค์กรหน่วยงานให้มีแหล่งค้นคว้าอ้างอิง ประชาสัมพันธ์และให้บริการแก่บุคลากรหน่วยงานต่าง ๆ

นอกจากนี้ ผู้ใช้บริการข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ได้ให้ความเห็นว่าการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาส่งผลดีต่อการสนับสนุนดังนี้

1) สามารถให้การสนับสนุนหน่วยงานทุกระดับ คือ สปจ. สปอ. โรงเรียน และนักเรียนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องตามข้อมูลที่เป็นจริง ตรงตามเป้าหมายและเงื่อนไขในการจัดสรร และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังช่วยประเมินผลสำเร็จของงานได้ถูกต้องอีกด้วย

2) ทำให้การจัดสรรอัตรากำลังคนมีประสิทธิภาพสามารถจัดสรรเพิ่มขึ้น หรือลดลงให้แก่หน่วยงานได้อย่างเหมาะสม ตรงกับความต้องการที่แท้จริง

3) ส่งผลดีต่อหน่วยงาน คือ ได้รับงบประมาณและอัตรากำลังเพิ่มขึ้นทั้งจาก หน่วยงานในและนอกสังกัดทำให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรมีกำลังใจในการทำงานเห็นและรับรู้ถึงความ ร่วมมือในองค์กร สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและแนวโน้มการจัดการศึกษาในอนาคตและวินิจฉัยสั่งการ ได้ถูกต้อง สามารถแก้ไขได้ตรงตามปัญหา ช่วยให้มีการวางแผนได้ตรงตามงาน โครงการ ทำให้องค์กร มีข้อมูลเพื่อการตัดสินใจอย่างหลากหลาย ประหยัดเวลาในการปฏิบัติงานได้ส่วนหนึ่ง และการปฏิบัติงาน หน่วยงานห้องสมุดโรงเรียนได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

4) ผลดีที่มีต่อหน่วยงานอื่นที่ใช้บริการข้อมูลและสารสนเทศ ได้แก่ สามารถ วินิจฉัยสั่งการได้ถูกต้อง ตรงตามปัญหา ทำให้การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับงานด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมตรงกับความต้องการของประชากร กลุ่มเป้าหมาย การ จัดสรรงบประมาณถูกต้องตรงกับความต้องการที่แท้จริง และสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ส่วนผลกระทบที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการสนับสนุน ผู้บริหารทุกระดับได้ ให้ความเห็น ดังนี้

1) การไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนตามข้อมูลที่เป็นจริงไม่ตรงกับความ ต้องการที่แท้จริงและไม่ตรงตามคำขอ ทั้งนี้เนื่องมาจากการพิจารณาจัดสรรงบประมาณของ คณะกรรมการไม่ได้ใช้ข้อมูลที่เป็นจริงประกอบการพิจารณา ทำให้งบประมาณบางอย่างเช่น ค่าที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง ไม่กระจายไปยังหน่วยงานที่ขาดแคลนจริงและการพิจารณาไม่ได้ตรวจสอบข้อมูลกับ สภาพความเป็นจริงทำให้งบประมาณคลาดเคลื่อน มีการใช้ความคิดเห็นส่วนตัว ตัวบุคคลมาเป็นฐาน ข้อมูลในการพิจารณา บางครั้งมีการใช้อำนาจหน้าที่ในการพิจารณางบประมาณอีกด้วย

2) ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์ไม่เป็นปัจจุบัน ทำให้เกิดการได้เปรียบ เสียเปรียบ อีกประการหนึ่งข้อมูลที่ไม่เป็นจริงแต่ได้รับการสนับสนุนมาก ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม

3) เป็นการเพิ่มภาระงานให้แก่โรงเรียน ผู้บริหารมีภาระงานเพิ่มขึ้น เพราะ ขาดบุคลากรมาทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ

4) ข้อมูลและสารสนเทศที่จัดทำไว้ชี้ให้เห็นจุดเด่น จุดด้อย มีส่วนทำให้การสนับสนุนช่วยเหลือลดลง ทำให้หน่วยสนับสนุนต่าง ๆ ยังไม่เห็นความสำคัญที่จะเข้ามาช่วยเหลือพัฒนาองค์กร

นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่รับผิดชอบระบบข้อมูลและสารสนเทศทุกระดับ มีความเห็นว่าส่งผลกระทบต่อการสนับสนุน คือ

1) ทำให้การสนับสนุนไม่ทั่วถึง ถ้าขาดผิดพลาดไม่ต่อเนื่อง ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง ไม่เป็นไปตามความต้องการ ส่งผลให้วัสดุครุภัณฑ์ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนงบประมาณลดลงจากที่เคยได้รับ

2) เป็นการเพิ่มภาระงานให้แก่หน่วยงาน สปอ. และโรงเรียน เนื่องจากขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญและไม่ได้รับงบประมาณ ขาดวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการดำเนินงาน บุคลากรในโรงเรียนยังตอบสนองการให้ข้อมูลไม่ดีเท่าที่ควร และขาดการติดตามประเมินผลจาก สปอ. สปจ. อย่างจริงจัง ต่อเนื่องทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่เห็นความสำคัญและเกิดความเบื่อหน่าย

ในขณะเดียวกัน ผู้ให้บริการข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ให้ความเห็นว่าส่งผลกระทบต่อการสนับสนุน ดังนี้

1) ทำให้การสนับสนุนผิดพลาด การแก้ไขปัญหาไม่ตรงกับสภาพพื้นที่และความต้องการที่แท้จริง จึงทำให้เสียเวลามากในการแก้ไขปัญหา อีกทั้งผู้ให้บริการและผู้ให้บริการยังไม่เห็นความสำคัญของระบบข้อมูลและสารสนเทศ

2) บุคลากรน้อยแต่มีงานรับผิดชอบมาก งบประมาณมีจำกัด

3) ส่งผลกระทบต่อหน่วยงานอื่น ๆ คือ การติดต่อประสานงานค่อนข้างล่าช้าและสิ้นเปลือง

4.1.3 ด้านการพัฒนาคุณภาพ

ผู้บริหารทุกระดับ ให้ความเห็นว่าการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาส่งผลที่ดีต่อบุคคล หน่วยงาน องค์กรด้านการพัฒนาคุณภาพดังนี้

1) ส่งผลต่อการวางแผนพัฒนาการศึกษา การจัดกระบวนการเรียนการสอน และก่อให้เกิดการปรับปรุงกิจกรรมการสอนในกลุ่มวิชาที่มีคุณภาพต่ำให้ดีขึ้น เป็นไปในแนวเดียวกันอย่างมีระบบต่อเนื่อง ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน อีกทั้งเป็นตัวกำหนดการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาและทำให้การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษามุ่งเป้าหมายที่วางไว้

2) ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น นักเรียนมีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ภาวะโภชนาการสุขภาพอนามัยดีขึ้น ส่งผลให้อัตราการขาดสารอาหาร อัตราการเข้าชั้น การออกกลางคันลดลงและลดปัญหาการเสพยาเสพติดในโรงเรียน

3) ก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลากร ทำให้ผู้บริหารบุคลากรมีวิสัยทัศน์กว้างขึ้น เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนให้หลากหลายเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน อีกทั้งส่งผลให้บุคลากรเกิดการตื่นตัว สนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง และปฏิบัติงานด้วยความเชื่อมั่น โดยอาศัยข้อมูลและสารสนเทศเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหันมาให้ความสนใจการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น หาแนวทางใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้ส่งผลดีต่อคุณภาพของนักเรียนมากที่สุด

4) ใช้ข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา เปรียบเทียบคุณภาพทางการศึกษาได้ทั้งในอดีตปัจจุบันและอนาคต ทั้งยังใช้กำหนดมาตรฐานทางการศึกษา เป็นฐานให้เกิดการปรับปรุงพัฒนางานจากเดิมที่เป็นอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยให้หน่วยงาน บุคลากร มีเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมา และประเมินผลคุณภาพการศึกษาในท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ

นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่รับผิดชอบระบบข้อมูลและสารสนเทศทุกระดับ ให้ ความเห็นว่าส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพคือ

1) ช่วยในการวางแผนพัฒนาการศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเปรียบเทียบข้อมูลอดีตกับปัจจุบันแล้วกำหนดแนวโน้มในอนาคต รวมถึงการมองเห็นการพัฒนาโดยรวมของชาติ สามารถวิเคราะห์และทราบความคาดหวังของสถานศึกษา สามารถวางแผนพัฒนาการศึกษา พัฒนากุศลกรได้ถูกต้องตรงกับเป้าหมายการศึกษา เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ช่วยเร่งรัดคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่ สปจ. กำหนดไว้ และสามารถจัดการศึกษาได้ตาม ความต้องการของหลักสูตร ให้บริการการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสเพื่อสนองนโยบายเร่งรัดและขยายการ ศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชนอย่างแท้จริง

2) ส่งผลให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายของหลักสูตร มีคุณภาพ และมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น นำข้อมูลข่าวสารสารสนเทศความรู้ด้านต่าง ๆ ไปเป็นแนวประพฤติปฏิบัติตน ในชีวิตประจำวันได้ทันต่อเหตุการณ์ สามารถช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้ระดับหนึ่ง สามารถอยู่ในสังคมชุมชนด้วยความสุข ไม่คิดสร้างปัญหาและมีความกระตือรือร้นที่ต้องการศึกษาต่อในระดับ ที่สูงขึ้น

3) สนับสนุนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีผลน่าพอใจ และสามารถจัดการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การพัฒนาเป็นไปอย่างมีระบบ สามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน มีการปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีความเหมาะสม สนับสนุนการสอนซ่อมเสริม ตลอดจนมีสื่อการสอน วิทยาการ นวัตกรรมใหม่ ๆ รวมถึงมีการประสานการใช้วิทยากรสากลกับภูมิปัญญาชาวบ้านในการพัฒนาให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันอยู่ตลอด ครูได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการศึกษาและเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้เกิดข้อคิดใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมโรงเรียนอื่นทั้งในและนอกสังกัดได้

4) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้ความสนใจ ดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน อาทิ ครู บุคลากรในโรงเรียนมีความตื่นตัวให้ความสำคัญในการพัฒนาการสอนให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษา เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาคืบหน้า พัฒนางานอาชีพของตนและเห็นความสำคัญ ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น เหมาะสมกับยุคสมัย ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล กล้าตัดสินใจนำผลงานสู่หลักการปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จสู่จุดหมาย คือ นักเรียน ให้เกิดการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น รวมถึงการดำเนินงานในหน่วยงานทางวิชาการดีขึ้นและจัดการศึกษาได้บรรลุเป้าหมาย

นอกจากนี้ผู้ใช้บริการข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ยังมีความเห็นว่าจะส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพ ดังนี้

1) ทำให้หน่วยงานสามารถเปรียบเทียบผลความก้าวหน้า เห็นความแตกต่าง และผลการพัฒนาคุณภาพ สามารถวิเคราะห์หาสาเหตุค้นหาคำตอบจุดแข็งเพื่อหาจุดพัฒนาโดยกำหนดเป้าหมาย วางแผนพัฒนาการศึกษาได้ถูกต้องต่อเนื่อง ใช้ข้อมูลเป็นตัวชี้วัดให้หน่วยงานในสังกัดได้รับรู้สภาพการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องทำให้การพัฒนามีจุดขึ้นและมีระบบ อีกทั้งให้ความสำคัญต่อการนำข้อมูลมาประกอบการพัฒนามากขึ้น และนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบาย

2) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน การบริหารในหน่วยงานและสำนักงานคือ นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อัตราการเกณฑ์เข้าเรียน อัตราการคงอยู่ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีสุขภาพแข็งแรง อัตราการออกกลางคันลดลง อัตรากำลังครบตามกรอบกำหนด การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติ

ประถมศึกษา เช่น การเกณฑ์เด็ก การติดตามเด็กเข้าเรียน การยกเว้นให้เข้าเรียนเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็วตรงพื้นที่เป้าหมาย สามารถจัดโรงเรียนเพื่อเป็นต้นแบบในกลุ่มโรงเรียนได้

3) สำหรับหน่วยงานอื่น ๆ ส่งผลดี คือ สามารถแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น วางแผนพัฒนาการศึกษาได้รวดเร็ว

สำหรับผลกระทบที่ก่อให้เกิดปัญหา อุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพ ในทัศนะของผู้บริหารทุกระดับ มีดังนี้

1) ข้อมูลที่จัดเก็บได้ไม่ชัดเจน ครบถ้วน และครอบคลุมความต้องการ ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการพัฒนาในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่เอื้อต่อการบริหารงานด้านอื่นมากกว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีข้อมูลบางส่วนไม่ได้มาจากแหล่งข้อมูลที่แท้จริง

2) ข้อมูลและสารสนเทศที่ชี้ชัดในเรื่องจุดด้อยของงานทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความท้อถอยที่จะพัฒนาการศึกษาและขาดขวัญกำลังใจ ส่งผลต่อการถูกหน่วยเหนือตำหนิ มีผลกระทบถึงการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ทำให้การพัฒนาเป็นเพียงการสร้างภาพไม่ใช่เป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน

3) ไม่มีการนิเทศติดตามผลการใช้ข้อมูลและสารสนเทศอย่างจริงจัง ทำให้ไม่ทราบพื้นฐานที่แท้จริงด้านคุณภาพของนักเรียน ประกอบกับการติดตามประเมินผลยังไม่ทั่วถึงไม่ต่อเนื่องจริงจัง จึงส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้เฉพาะปริมาณแต่ไม่มีคุณภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบางวิชายังอยู่ในระดับต่ำ

4) การสำรวจข้อมูลซ้ำซ้อนเป็นการเพิ่มภาระงานให้แก่หน่วยงาน นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่รับผิดชอบระบบข้อมูลและสารสนเทศทุกระดับ มีความเห็นว่าส่งผลกระทบในลักษณะที่เป็นปัญหา อุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพ คือ

1) เป็นการเพิ่มภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้น เนื่องจากโรงเรียนมีครูจำนวนจำกัด บางโรงเรียนครูคนเดียวสอนหลายชั้น ขาดบุคลากรชำนาญการ บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ประกอบกับไม่มีคณะบุคคลผู้เชี่ยวชาญคอยติดตามผล ประสานงานอย่างต่อเนื่อง โรงเรียน บุคลากรไม่ได้รับการสนับสนุนให้กำลังใจเรื่องความดีความชอบ ทำให้การทำงานหย่อนประสิทธิภาพ

2) ผลกระทบจากข้อมูลสารสนเทศที่ไม่ถูกต้อง ชัดเจน ต่อเนื่อง ขาดการติดตามนิเทศผลการใช้ข้อมูล ซึ่งในปัจจุบันเป็นการสื่อสารข้อมูลทางเดียว ทำให้การพัฒนาคุณภาพวิชาการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เช่น หนังสือเรียน สื่ออุปกรณ์การสอน นอกจากนี้ยังส่งผลให้โรงเรียนที่อยู่บนเขาห่างไกลมีปัญหาด้านการพัฒนา คือ ผู้เรียนไม่บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมาย การคมนาคมติดต่อสื่อสารยากลำบากก็เข้ามามีส่วนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพด้วย

ในขณะเดียวกัน ผู้ให้บริการข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ให้ความเห็นว่ามีผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพ ดังนี้

1) ทำให้การกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คลาดเคลื่อนจากสภาพความเป็นจริง เนื่องจากข้อมูลสารสนเทศที่ไม่น่าเชื่อถือ ไม่ถูกต้องชัดเจน ระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ ไม่สอดคล้องตรงกัน รวมถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศโดยขาดการวิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วน

2) ผลกระทบต่อหน่วยงานอื่นคือทำให้การใช้งบประมาณสิ้นเปลือง

5. การกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาของ สปจ. แม่ฮ่องสอน ให้มีประสิทธิภาพ

จากการประชุมเชิงวิชาการผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่รับผิดชอบระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาระดับอำเภอ จังหวัดและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวม 18 คน ร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาของ สปจ. แม่ฮ่องสอน ให้มีประสิทธิภาพโดยการใช้วิธีการ Multi Attribute Utility (MAUT) ได้ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 12 ดังนี้

ตาราง 12 สรุปผลการวิเคราะห์ค่าการนำไปใช้ และการจัดอันดับแนวทางดำเนินการจัดระบบข้อมูล และสารสนเทศทางการศึกษาทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

แนวทาง ที่	W	ตัวบ่งชี้เรียงตามอันดับ							รวม U_i	อันดับ
		1	2	3	4	5	6	7		
		24.43	22.15	18.79	11.40	9.53	9	4.7		
1	P	.76	.75	.66	.80	.74	.70	.73	73.48	8
	WxP	18.57	16.61	12.40	9.12	7.05	6.30	3.43		
2	P	.86	.84	.86	.76	.72	.79	.73	81.84	2
	WxP	21.01	18.61	16.16	8.66	6.86	7.11	3.43		
3	P	.86	.76	.70	.73	.70	.69	.75	75.72	7
	WxP	21.01	16.83	13.15	8.32	6.67	6.21	3.53		
4	P	.81	.67	.69	.60	.58	.73	.82	70.39	10
	WxP	19.79	18.84	12.97	6.84	5.53	6.57	3.85		
5	P	.82	.84	.91	.68	.73	.84	.81	81.81	3
	WxP	20.03	18.61	17.10	7.75	6.96	7.56	3.81		
6	P	.75	.77	.78	.79	.79	.74	.74	76.71	5
	WxP	18.32	17.06	14.66	9.01	7.53	6.66	3.48		
7	P	.74	.76	.76	.81	.75	.78	.72	75.98	6
	WxP	18.08	16.83	14.24	9.23	7.15	7.02	3.38		
8	P	.85	.79	.84	.77	.79	.80	.81	81.36	4
	WxP	20.77	17.50	15.78	8.78	7.53	7.20	3.81		
9	P	.88	.81	.83	.84	.86	.79	.74	83.40	1
	WxP	21.50	17.94	15.60	9.58	8.20	7.11	3.48		
10	P	.74	.70	.56	.75	.96	.71	.61	71.06	9
	WxP	18.08	15.51	10.52	8.55	9.15	6.39	2.87		

จากตาราง 12 ได้แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาเรียงตามลำดับดังนี้

อันดับที่ 1 ปรับปรุงระบบการติดต่อสื่อสารของหน่วยงานทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ

อันดับที่ 2 พัฒนาคณากรผู้รับผิดชอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจอย่าง

ต่อเนื่อง

อันดับที่ 3 ประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีส่วนร่วม

อันดับที่ 4 สร้างเครือข่ายระบบข้อมูลและสารสนเทศ ในระดับกลุ่ม โรงเรียน (ศูนย์วิชาการ

กลุ่มโรงเรียน)

อันดับที่ 5 เตรียมการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศให้พร้อม

อันดับที่ 6 เก็บรวบรวมข้อมูลให้เหมาะสมกับเวลาและสภาพจริง

อันดับที่ 7 ให้แรงจูงใจแก่บุคลากรและคณะทำงานตามความเหมาะสม

อันดับที่ 8 กำหนดคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบระบบข้อมูลและสารสนเทศให้ชัดเจน

อันดับที่ 9 มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและสารสนเทศระหว่างหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

อันดับที่ 10 จัดหา พัฒนาวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ โปรแกรมประมวลผลตามความจำเป็นและ

เหมาะสมกับงาน